

УДК 629.113.004

ВИЗНАЧЕННЯ НЕОБХІДНОСТІ ЗБЕРІГАННЯ ЗАПАСНИХ ЧАСТИН НА СКЛАДІ АВТОТРАНСПОРТНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Кравченко О.П., Верительник Є.А.

DETERMINE WHETHER STORAGE OF SPARE PARTS IN STOCK TRUCKING COMPANIES

Kravchenko O., Veritelnik E.

Запропонований критерій визначення необхідності зберігання запасних частин на складі автотранспортного підприємства або замовлення її в разі відмови на основі коефіцієнта технічної готовності парку. Наведено результати перевірки запропонованого методу на конкретному прикладі автотранспортної компанії з експлуатації автомобільних поїздів на міжнародних маршрутах вантажних перевезень

Ключові слова: автомобільний транспорт, автопарк, запасні частини, склад, критерій, технічна готовність.

Вступ. Надійна робота автотранспортного підприємства і підтримка рухомого складу в працездатному стані забезпечується фондом запасних частин, розмір і номенклатура якого грають важливу роль в собівартості перевезень. З урахуванням обмеженості фінансових ресурсів підприємства існує гостра проблема в доцільності зберігання тих або інших деталей на складі підприємства. Розробка критерію, що дозволяє визначити доцільність зберігання тієї або іншої деталі, дозволить економити ресурси підприємства, якщо в основі цього критерію лежатимуть показники якості роботи підприємства.

Огляд літератури. Розрахунок кількості та переліку фонду запасних частин на підприємствах автотранспорту є актуальним завданням. Для цього пропонується багато методик розрахунку, заснованих на середньому ресурсі деталей [1], на обліку різних експлуатаційних чинників, таких як дорожні умови, використання автомобілів з причепами, співвідношення в структурі парку між новими автомобілями, й тими, що пройшли капітальний ремонт, збільшення довговічності автомобілів, культуру експлуатації парку, природно-кліматичні умови, в яких експлуатується автопарк та ін. [2, 3, 4]. Нові підходи прогнозування потреби запасних частин на основі гібридних нейронних мереж за допомогою статистичних даних розглянуто у роботі [5]. Фактори впливу процесів управління запасами матеріальних ресурсів розглянуто у роботі [6]. При формуванні складу запасних частин також необхідно враховува-

ти планові витрати на деталі, необхідні для проведення технічного обслуговування і планових замін, такі як гальмівні колодки, акумулятори, шини та ін. Звідси витікає, що методика повинна враховувати обмеженість фінансових ресурсів доступних на підприємстві для підтримки складу запасних частин і ефективно розподіляти ці ресурси на планові ремонти і резерв запасних частин для позапланових замін, принцип визначення, номенклатура і кількість яких принципово відрізняється.

Постановка задачі та обґрунтування необхідності дослідження. Однією із істотних характеристик якості роботи автотранспортного підприємства є коефіцієнт технічної готовності (автомобіля), який визначається по деталі i -го типу як відношення часу справної роботи до суми часу справної роботи і вимушених простоїв автомобіля, взятих за один і той же календарний термін [7]:

$$k_i = \frac{t_{\text{іробоч}}}{t_{\text{іробоч}} + t_{\text{іремонт}}},$$

де час ремонту $t_{\text{іремонт}}$ включає як власне час, необхідний для ремонту $t_{\text{іремонт}}^*$ автомобіля, так і час чекання доставки деталі $t_{\text{іождан}}$. Тобто

$$k_i = \frac{t_{\text{іробоч}}}{t_{\text{іробоч}} + t_{\text{іремонт}}^* + t_{\text{іождан}}}, \quad (1)$$

Враховуючи випадкову природу величин $t_{\text{іремонт}}^*$, $t_{\text{іождан}}$ і $t_{\text{іробоч}}$, приймаються як середні (по всіх автомобілях даного типу) значення у вираженні для коефіцієнта k_i . Причому коефіцієнт готовності всього автомобіля k визначається за принципом «слабкої ланки», тобто як

$$k = \min_{0 \leq i \leq n} k_i \quad (2)$$

Оцінимо вплив часу чекання $t_{\text{іождан}}$ на коефіцієнт готовності. Введемо наступні позначення

$$k_i^0 = \frac{t_{\text{ірабоч}}}{t_{\text{ірабоч}} + t_{\text{іремонт}}^*},$$

$$\Delta k_i = k_i - k_i^0 = \frac{t_{\text{ірабоч}}}{t_{\text{ірабоч}} + t_{\text{іремонт}}^* + t_{\text{іождан}}} - \frac{t_{\text{ірабоч}}}{t_{\text{ірабоч}} + t_{\text{іремонт}}^*} =$$

$$= \frac{t_{\text{ірабоч}} t_{\text{іождан}}}{(t_{\text{ірабоч}} + t_{\text{іремонт}}^* + t_{\text{іождан}})(t_{\text{ірабоч}} + t_{\text{іремонт}}^*)}.$$

Тоді відносна зміна коефіцієнта готовності визначається як

$$\frac{\Delta k_i}{k_i^0} \cdot 100\% = \frac{t_{\text{іождан}}}{t_{\text{ірабоч}} + t_{\text{іремонт}}^* + t_{\text{іождан}}} \cdot 100\%.$$

Враховуючи, що $t_{\text{іремонт}}^* \square t_{\text{ірабоч}}$, для реальних значень $t_{\text{іождан}} = 336$ (годин) і $t_{\text{ірабоч}} = 9333$ (години) отримуємо

$$\frac{\Delta k_i}{k_i^0} \cdot 100\% \approx 3,4\%.$$

Попередній розрахунок показує, що відсутність деталі на складі може вносити значиму зміну коефіцієнта готовності і, тим самим, порушувати прийняте на практиці обмеження $k \geq 0,86$. Тому виникає завдання вироблення критерію, який відображає зберігання деталі даного типу на складі, тим паче, що реальний час $t_{\text{іождан}}$ може сильно відрізнятися від нормативного.

На прикладі використання автомобілів-тягачів Mercedes-Benz Astros 1844 LS в кількості 160 автомобілів за 2013 рік отримано зміни коефіцієнта технічної готовності парку. Значення k визначалося по середнім значенням $t_{\text{іремонт}}^*$, $t_{\text{іождан}}$ і $t_{\text{ірабоч}}$ для всіх автомобілів.

Як критерій вибору типу запасної частини для зберігання розглянуто величину добутку $\mu_i = p_i t_{\text{іождан}}$, де p_i – вірогідність відмови i -ої деталі за деякий проміжок часу, виражений в тих же одиницях, що і $t_{\text{іождан}}$. (Наприклад, p_i – вірогідність відмови за одну годину, якщо час $t_{\text{іождан}}$ виражений в годинах). Вибір саме цієї величини обумовлений тим, що навіть при великій вірогідності

відмови деякої деталі, але при малому часі доставки деталі не виникає необхідності в її зберіганні. З іншого боку, при малій вірогідності відмови і великому часі чекання, величина $p_i t_{\text{іождан}}$ знову може виявитися досить малою, але такі деталі зазвичай вимагають зберігання на складі із-за великого часу їх доставки.

Тому виникає завдання визначення граничного значення для величини μ_i , перевищення якої буде критерієм необхідності зберігання деталі на складі.

Матеріали і результати дослідження. На практиці прийнято вважати коефіцієнт готовності допустимим, якщо він задовольняє умові $k \geq 0,86$. Згідно (2), це означає, що повинне виконуватися умова $k_i \geq 0,86$ для всіх $i = 1, 2, \dots, n$. Тоді з (1) отримуємо

$$k_i = \frac{t_{\text{ірабоч}}}{t_{\text{ірабоч}} + t_{\text{іремонт}}^* + t_{\text{іождан}}} = \frac{p_i t_{\text{ірабоч}}}{p_i t_{\text{ірабоч}} + p_i t_{\text{іремонт}}^* + p_i t_{\text{іождан}}} =$$

$$= \frac{p_i t_{\text{ірабоч}}}{p_i t_{\text{ірабоч}} + p_i t_{\text{іремонт}}^* + \mu_i} \geq 0,86.$$

Таким чином

$$\mu_i \leq \frac{p_i(0,14t_{\text{ірабоч}} - 0,86t_{\text{іремонт}}^*)}{0,86} \quad (3)$$

Якщо для деякого значення $i = 1, 2, \dots, n$ виконана умова (3), деталь i -го типу не потребує зберігання на складі.

Крім того, ця нерівність має бути справедлива, якщо відмовить i -та деталь хоч би в одного з автомобілів даного типу. Значить, умова, при якій i -ту деталь не потрібно зберігати на складі за наявності N автомобілів даного типу, має наступний вигляд:

$$t_{\text{іождан}}(1 - (1 - p_i)^N) \leq \frac{p_i(0,14t_{\text{ірабоч}} - 0,86t_{\text{іремонт}}^*)}{0,86} \quad (4)$$

Заміна нерівності (3) на нерівність (4) обумовлена тим, що оскільки $0 \leq 1 - p_i \leq 1$, то $1 - p_i \geq (1 - p_i)^N$ для $N > 1$. Це означає, що

$$p_i = (1 - (1 - p_i)) \leq (1 - (1 - p_i)^N).$$

Тому, якщо виконана нерівність (4), то виконана і нерівність (3) для кожного автомобіля.

Для спрощення запису введемо позначення $\mu_i^N = t_{\text{іождан}}(1 - (1 - p_i)^N)$. Тоді нерівність (4) набуває вигляду:

$$\mu_i^N \leq \frac{p_i(0,14t_{\text{ірабоч}} - 0,86t_{\text{іремонт}}^*)}{0,86} \quad (5)$$

і є умовою, при виконанні якого деталь i -го типу не потребує зберігання на складі за наявності N автомобілів даного типу.

Відмітимо, що на практиці $t_{\text{ірабоч}}$ у багато разів більше $t_{\text{іремонт}}^*$ [8] і тому права частина нерівності (5) завжди позитивна.

Розглянемо алгоритм розрахунку параметрів, що входять в критерій визначення типу деталей, призначених для зберігання, згідно з даними, отриманими за спостереженнями.

Визначення часу справної роботи автомобіля $t_{\text{ірабоч}}$ як середнього часу між двома поломками деталі i -го типу.

Час $t_{\text{ірабоч}}$ визначається як відношення середнього пробігу між двома поломками деталі i -го типу до середньої експлуатаційної швидкості, визначуваної по бортовому комп'ютеру автомобіля. Тобто

$$t_{\text{ірабоч}} = \frac{1}{M} \sum_{m=1}^M \frac{1}{k_m} \sum_{j=0}^{k_m} \frac{1}{v_{mj}^{\text{середн}}} L_{mj}, \quad (6)$$

де L_{mj} - пробіг m -го автомобіля між j -ої і $j+1$ -ої відмовами деталі i -го типу

$j = 0, 1, 2, \dots, k_m$; $v_{mj}^{\text{середн}}$ - середня експлуатаційна швидкість на пробігу L_{mj} ; M - число автомобілів, у яких фіксувалися відмовами деталі i -го типу.

Час ремонту $t_{\text{іремонт}}^*$ середній заміряний час в реальних умовах.

Час $t_{\text{іождан}}$ визначається як середній час очікування між замовленням і доставкою деталі, що розраховується, на підприємство тільки якщо деталі цього типу відсутні на складі. У разі наявності цієї деталі на складі $t_{\text{іождан}} = 0$.

Вірогідність p_i визначається як

$$p_i = \frac{1}{M} \sum_{m=1}^M \frac{v_m^{\text{середн}} k_m}{L_m}, \quad (7)$$

де L_m - пробіг m -го автомобіля за весь час спостереження; k_m - кількість відмов i -ої деталі за цей час; $v_m^{\text{середн}}$ - середня експлуатаційна швидкість m -го автомобіля за весь час спостереження, $m = 1, 2, \dots, M$ і M - число автомобілів, у яких фіксувалися поломки деталі i -го типу.

За результатами виконаних розрахунків дослідженої групи автомобілів було отримано дані (таблиця), в яких за результатами нерівності (5) було зроблено висновки про доцільність зберігання запасних частин на складі автотранспортного підприємства.

Таблиця

Результати розрахунків визначення доцільності зберігання деталей автомобілів-тягачів Mercedes-Benz Actros 1844 LS

Деталь	Час доставки, годин	Вартість, грн.	Вірогідність відмови	Доцільність
1	2	3	4	5
Паливний бак та його елементи	168	25969,8	0,0000079	не зберігати
Гільзи ДВЗ	24	8131,26	0,0000319	не зберігати
Датчик кількості обертів	24	2041,80	0,0000382	не зберігати
Термостат	1	276,72	0,0000536	не зберігати
Гальмівний шланг	1	748,98	0,0000540	не зберігати
Підшипник генератора	24	1136,04	0,0000578	не зберігати
Ролик натягувача	24	2573,52	0,0000620	не зберігати
Диск гальмівний	24	3482,46	0,0000645	не зберігати
Підшипники ступиці	1	2363,28	0,0000646	не зберігати
Пневморесора	24	5243,04	0,0000666	не зберігати
Розетка ABS	1	2583,54	0,0000684	не зберігати
Гайка хвостовика заднього моста	1	317,46	0,0000765	не зберігати
Кришка клапанів	24	458,52	0,0000484	зберігати
Наконечник поперечної тяги	24	1725,48	0,0000495	зберігати
Реле втягуюче	72	3575,58	0,0000516	зберігати
Суппорт	336	30235,56	0,0000531	зберігати

Продовження табл.

1	2	3	4	5
Радіатор	336	12458,16	0,0000546	зберігати
Реле регулятора напруги	24	1167,42	0,0000569	зберігати
Датчик рівня пола	24	2037,72	0,0000576	зберігати
Шланг гідропідсилувача	24	513,84	0,0000578	зберігати
Форсунки	336	16458,72	0,0000587	зберігати
Редуктор заднього моста	336	10625,00	0,0000588	зберігати
Корзина зчеплення	336	28580,52	0,0000597	зберігати
Модуль управління гальмами	336	22313,34	0,0000600	зберігати
Датчик ABS	24	1071,96	0,0000613	зберігати
Комплект ЦПГ	24	8808,84	0,0000618	зберігати
Диск зчеплення	24	2599,00	0,0000634	зберігати
Підшипник вижимний	24	6920,88	0,0000659	зберігати
Насос підйому кабіни	24	5738,7	0,0000662	зберігати
Тяга поперечна	24	6798,18	0,0000667	зберігати
Маховик двигуна	168	6869,34	0,0000670	зберігати
Стартер	24	22010,16	0,0000671	зберігати
Наконечник повздовжньої тяги	24	1300,38	0,0000672	зберігати
Ремінь генератора	24	838,62	0,0000675	зберігати
Розпилувач форсунки	72	1083,78	0,0000679	зберігати
Тяга повздовжня	24	3067,14	0,0000689	зберігати
Хрестовина карданного вала	24	7423,56	0,0000694	зберігати
Кільця поршневі	24	2033,58	0,0000695	зберігати
Сайлентблоки	24	2313,90	0,0000712	зберігати
Втулка торсіона кабіни	24	873,66	0,0000720	зберігати
Піддон ДВЗ	24	12466,50	0,0000733	зберігати
Паливний насос	24	16458,72	0,0000739	зберігати
Гайка колісна	24	108,00	0,0000743	зберігати
Кабель EBS	24	4149,54	0,0000745	зберігати
Джойстик управління КПП	24	2717,64	0,0000751	зберігати
Вентилятор з приводом	24	17937,84	0,0000755	зберігати
Турбокомпресор та ущільнювачі	336	18392,94	0,0000773	зберігати
Блок управління КПП	336	15754,08	0,0000786	зберігати
Сальник хвостовіка	24	746,10	0,0000806	зберігати
Датчик кута повороту	336	11047,02	0,0000813	зберігати
Форсунка омивача	24	1083,78	0,0000817	зберігати
Сальники	24	319,38	0,0000838	зберігати
Ремкомплект тахографа	168	765,78	0,0000860	зберігати
Блок EBS	336	20744,70	0,0000873	зберігати
Гайка наконечника рульової тяги	24	28,74	0,0000883	зберігати
Датчик стоянкове гальма	24	479,88	0,0000888	зберігати
КПП	336	35000,00	0,0000888	зберігати
Генератор	24	9090,60	0,0000891	зберігати
Реостат педалі газу	24	4906,44	0,0000923	зберігати
Блок EPS (модулятор КПП)	336	3816,54	0,0000951	зберігати
Насос гідропідсилувача	336	9369,24	0,0001032	зберігати
Інтеркулер	336	16076,10	0,0001044	зберігати
Кран рівня пола кабіни	24	2838,18	0,0001198	зберігати

Висновки. Запропонований критерій на основі коефіцієнта технічної готовності автопарку, вірогідності відмови, часу проведення ремонтних робіт і часу доставки деталей на підприємство з моменту замовлення, дозволяє визначати доцільність зберігання деталі, може бути використаний в методиці визначення оптимального по номенклатурі і кількості складу запасних частин автотранспортного підприємства.

Література

1. Нормы расхода автомобильных запасных частей. – М.: ЦНИИТЭН, 1970, ч. I-IV. – 295 с.
2. Лукинский В.С. Совершенствование методов расчета потребности в запасных частях к автомобильным двигателям / В.С. Лукинский, В.И. Сергеев. – Двигателестроение, 1982, №9. – С. 43-47.
3. Четкина А.А. Некоторые направления метода оптимизации показателей надежности машин / А.А. Четкина, Н.З. Гизатова // Вестник КГТУ. – Красноярск: ИПЦ КГТУ, 2005. – Вып. 39. – С. 619-624.

4. Бажинов А.В. Усовершенствование методов прогнозирования потребности в запасных частях к силовым агрегатам грузовых автомобилей. Диссертация канд. техн. наук / А.В. Бажинов. - Харьков, ХНАДУ, 2011. - 180 с.
5. Тенішев В.С., Кравченко О.П., Верітельник С.А. Система прогнозування потреби запасних частин автомобілів-тягачів на основі гібридних нейронних мереж за допомогою статистичних даних / Матеріали III Міжнародної наукової конференції молодих вчених «Інженерна механіка та транспорт» (EMT-2013), 21-23 листопада 2013, м. Львів. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013, с. 38-41
6. Мастепан С.М. Аналіз процесів управління запасами матеріальних ресурсів / Матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару «Організація обслуговування і ремонт автомобілів», (25 квітня 2014, Миколаїв). - Миколаїв, 2014. - С. 27-28.
7. Кузнецов Е.С. Техническая эксплуатация автомобилей: учебник для вузов / Е.С. Кузнецов, В.П. Воронов, А.П. Болдин и др. - 3-е изд., перераб. и доп. - М.: Транспорт, 1991. - 413 с.
8. Кравченко А.П., Верітельник Е.А. Мониторинг расхода запасных частей автомобилей-тягачей VOLVO FH 1242. А.П. Кравченко, Е.А. Верітельник / Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Збірник наукових праць. Серія: Автомобіле- та тракторобудування. - Х.: НТУ «ХПІ». - 2014. - № 9 (1052). - С. 33-38.

References

1. Normyi rashoda avtomobilnykh zapasnykh chastey. - М.: TsNIITEN, 1970, ch. I-IV. - 295 s.
2. Lukinskiy V.S. Sovershenstvovanie metodov rascheta potrebnosti v zapasnykh chastyakh k avtomobilnyim dvigatelyam / V.S. Lukinskiy, V.I. Sergeev. - Dvigatelstroenie, 1982, №9. - S. 43-47.
3. Chechetkina A.A. Nekotorye napravleniya metoda optimizatsii pokazateley nadezhnosti mashin / A.A. Chechetkina, N.Z. Gizatova // Vestnik KGTU. - Krasnoyarsk: IPTs KGTU, 2005. - Vyip. 39. - S. 619-624.
4. Bazhinov A.V. Usovershenstvovanie metodov prognozirovaniya potrebnosti v zapasnykh chastyakh k silovym agregatam gruzovykh avtomobiley. Dissertatsiya kand. tehn. nauk / A.V. Bazhinov. - Harkov, HNADU, 2011. - 180 s.
5. Tenishev V.E., Kravchenko O.P., Veritelnik E.A. Sistema prognozuvannya potrebi zapasnykh chastin avtomobiliv-tyagachiv na osnovi gibrydnykh neyronnykh merezh za dopomogyu statistichnykh danih / Materiali III Mizhnarodnoyi naukovoї konferentsiyi molodih vchenih «Inzhenerna mehanika ta transport» (EMT-2013), 21-23 listopada 2013, m. Lviv. - Lviv: Vidavnistvo Lvivskoyi politehniky, 2013, s. 38-41.
6. Mastepan S.M. Analiz protsesiv upravlinnya zapasami materialnih resursiv / Materiali vseukrayinskogo nauko-vo-praktichnogo semlnaru «Organizatsiya obslugovuvannya i remont avtomobiliv», (25 kvitnya 2014, Mikolayiv). - Mikolayiv, 2014. - S. 27-28.
7. Kuznetsov E.S. Tehnicheskaya ekspluatatsiya avtomobiley: uchebnik dlya vuzov / E.S. Kuznetsov, V.P. Voronov, A.P. Boldin i dr. - 3-e izd., pererab. i dop.. - М.: Transport, 1991. - 413 s.

8. Kravchenko A.P., Veritelnik E.A. Monitoring rashoda zapasnykh chastey avtomobiley-tyagachey VOLVO FH 1242. A.P. Kravchenko, E.A. Veritelnik / Visnik Natsionalnogo tehchnogo universitetu «HPI». Zbirnik naukovih prats. Seriya: Avtomobile- ta traktorobuduvannya. - H.: NTU «HPI». - 2014. - № 9 (1052). - S. 33-38.

Кравченко А.П., Верітельник Е.А. Разработка критерия необходимости сбережения деталей на складе автотранспортного предприятия.

Предложен критерий определения необходимости хранения детали на складе автотранспортного предприятия или заказа ее в случае отказа на основе коэффициента технической готовности парка. Приведены результаты проверки предложенного метода на конкретном примере автотранспортной компании по эксплуатации автомобильных поездов на международных маршрутах грузовых перевозок.

Ключевые слов: автомобильный транспорт, автопарк, запасные части, склад, критерий, техническая готовность.

Kravchenko A., Veritelnik E. Development criterion the necessity of details storing or not storing on auto-enterprise .

There is an acute problem in the feasibility of storing spare parts in stock. Definition of the problem will save the company's resources. The basis of the calculation methodology criterial approach can be taken as indicators of the company. In forming the parts necessary to consider the cost of the plan details necessary for routine maintenance and replacement (lubricants, brake pads, batteries, tires, etc.). One yiz essential characteristics of quality motor company is the technical readiness coefficient cars, defined in detail and type-related as if its time to the amount of time and if its forced downtime car taken on the same calendar date.

Given the random nature values of these variables are taken as the average value in the expression for the coefficient of technical readiness. And the rate of technical readiness of the entire vehicle is determined on a "weak link".

For example, changes in technical readiness fleet Mercedes-Benz Actros 1844 LS 160 in the number of cars, the findings of the feasibility of storing spare parts in stock. The proposed method can be used in determining the optimal nomenclature and part number of spare parts.

Keywords: road transport fleet, spare parts warehouse, criterion, technical readiness.

Кравченко Олександр Петрович – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри автоніки та управління на транспорті Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, e-mail: avtoap@ukr.net.
Верітельник Євген Анатолійович – здобувач кафедри автоніки та управління на транспорті Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Рецензент: **Марченко Д.М.**, д.т.н., професор

Стаття подана 30.01.2015